

Ο Κομμουνισμός των πνευμάτων

(*Communismus der Geister*) Eugène et Lothaire
Thibaut et Oscar

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ηλιοδασύλεμα. Το Παρεκκλήσι. Ένας τόπος απέραντος και πλούσιος. Ποτάμι. Δάση. Οι φίλοι. Μόνο το παρεκκλήσι λούζεται ακόμα στο φως. Μιλάμε για το Μεσαίωνα. Για τα μοναστικά τάγματα θεωρούμενα στην ιδανική σημασία τους. Για την επιρροή τους στη θρησκεία και ταυτόχρονα στην επιστήμη. Οι δύο αυτές κατευθύνσεις χωρίστηκαν, τα θρησκευτικά τάγματα κατέρρευσαν, αλλά θεσμοί του ίδιου είδους δεν θα ήταν επιθυμητοί. Για να αποδείξουμε την αναγκαιότητά τους για την εποχή μας, ξεκινάμε ακριβώς από την αντίθετη αρχή, τη γενίκευση της έλλειψης πίστης. Αυτή η έλλειψη πίστης συνδέεται με την σύγχρονη επιστημονική κριτική, η οποία πήρε τα πρωτεία από τη θετική φιλοσοφική θεώρηση. Σε τίποτα δε χρησιμεύει αν κλαίμε γι' αυτό. Πρέπει να κάνουμε κάτι. Πρέπει είτε η επιστήμη να εκμηδενίσει τον χριστιανισμό ή να γίνει ένα μ' αυτόν, επειδή δεν μπορεί να υπάρχει παρά μία και μοναδική αλήθεια. Θα πρέπει λοιπόν να μην αφήσουμε την επιστήμη να πέσει στην εξάρτηση εξωτερικών περιστατικών και έχοντας εμπιστοσύνη σ' αυτή την ενότητα που εύχονται και που προαισθάνονται όλοι αυτοί που γνωρίζουν και αγαπούν την ανθρωπότητα να την κάνουν μία ανεξάρτητη ύπαρξη τίμια και μεγαλειώδη. Σεμινάρια και ακαδημίες της εποχής μας. *Η Νέα Ακαδημία.*

Μία όμορφη βραδιά έφτανε στο τέλος της, το φως, φεύγοντας, φαινόταν να συγκεντρώνει ακόμα όλες του τις δυνάμεις για να ρίξει τις τελευταίες χρυσές ακτίνες του πάνω σ' ένα παρεκκλήσι που υψωνόταν με γοητευτική απλότητα στην κορφή ενός λόφου σκεπασμένου με λιβάδια και αμπέλια. Η λάμψη του φωτός δεν έφτανε πια στην κοιλάδα κάτω από το λόφο και ο θόρυβος των κυμάτων σήμαινε μόνος του τη γειτνίαση του Νεκάρ ο οποίος, στο δαθμό που εξέπνεε η μελωδία της μέρας, σήκωνε περισσότερο τον ψίθυρο της φωνής του για να χαιρετήσει τον ερχομό της νύχτας. Τα κοπάδια είχαν επιστρέψει από τη βοσκή. Κάποιο άγριο ζώο σπάνια γλιστρούσε δειλά έξω από το δάσος για να ζητήσει την τροφή του. Όλα αυτά λούζονταν σ' ένα πνεύμα γαλήνης και μελαγχολίας. Έτσι ξεκίνησε, ο ένας από τους δύο νέους ανθρώπους οι οποίοι από το προαύλιο του παρεκκλησιού είχαν θαυμάσει κάμποση ώρα αυτό το θέαμα και που τώρα είχαν απομακρυνθεί κάπως απ' αυτό το μέρος,

για να πουν "αντίο" στην τελευταία ακτίνα του ήλιου που άγγιζε τη σκεπή της εκκλησίας «Lothaire! Δεν αισθάνεσαι κι εσύ σφιγμένος από ένα μυστικό πόνο, όταν το μάτι του ουρανού χάνεται έτσι στη φύση κι όταν η απέραντη γη βρίσκεται εκεί όπως ένα αίνιγμα που του λείπει η λύση; Να που το φως έφυγε και ήδη τα περήφανα δουνά σκεπάζονται κι αυτά από σκοτάδι. Αυτή η απουσία κίνησης προκαλεί την αγωνία, και η θύμηση της περασμένης ομορφιάς γίνεται πίκρα.

Το ένιωσα αυτό εκατοντάδες φορές όταν έπρεπε να εγκαταλείψω τον ελεύθερο αέρα της αρχαιότητας για να επιστρέψω στο σκοτάδι του παρόντος. Δεν έδωσα σωτηρία παρά μόνο στην παραίτηση, που είναι ο θάνατος της ψυχής. Υπάρχει ένα συναίσθημα που μας δασανίζει, στη θύμηση του χαμένου μεγαλείου, κι είμαστε εκεί σαν εγκληματίες μπροστά στην ιστορία.

Όσο περισσότερο το ξαναζήσαμε αυτό βαθιά, τόσο περισσότερο αναστατωνόμαστε δίαια ξυπνώντας απ' αυτό το όνειρο: βλέπουμε μίαν άδυσο ανάμεσα στο εδώ και το εκεί κάτω κι εγώ τουλάχιστον, όλ' αυτά τα πράγματα που ήταν τόσο μεγάλα και όμορφα, είμαι υποχρεωμένος να τα θεωρήσω χαμένα, χαμένα για πάντα. Κοίτα αυτό το παρεκκλήσι: Πόσο τρομερά δυνατό ήταν το πνεύμα που το δημιούργησε με τι δύναμη δάμασε τον απέραντο κόσμο! Έστεψε το γαλήνιο λόφο με αυτό το ειρηνικό ιερό, στην πεδιάδα εγκατέστησε το μοναστήρι του και στο θόρυβο της πόλης οικοδομεί τον μεγαλοπρεπή καθεδρικό ναό. Χιλιάδες άνθρωποι τού υποτάχτηκαν και απόστολοι αυτού του πνεύματος, πήγαιναν εδώ κι εκεί ντυμένοι με κλίκια φτωχοί, στερημένοι από ό,τι πιο ευγενικό παράγει η γη, και δρούσαν.

Αλλά δεν είναι ανάγκη να σου τα διηγηθώ όλ' αυτά, γνωρίζεις την ιστορία του κόσμου. Και τι έγιναν όλ' αυτά; Κατάλαβέ με καλά: Η ερώτηση δεν αφορά αυτό που εκείνος ο αιώνας μας μετέδωσε. Η ερώτησή μου δεν αφορά το νεκρό υλικό αλλά περισσότερο, αν θέλεις τη μορφή με την οποία αυτό δημιουργήθηκε, αυτή την ενέργεια κι αυτό το πνεύμα συνοχής που έμοιαζαν να χάνονται στο άπειρο και που παρ' όλ' αυτά ήξεραν να εναρμονίζουν με το κέντρο ό,τι φαινόταν το πιο απόμακρο και συγκρατούσε σφιχτά σε κάθε διακύμανση τον τόνο της αρχικής μελωδίας.

Η μορφή μ' αυτή την έννοια, είναι χωρίς αμφιβολία το μόνο πράγμα που στην κατάστασή μας μπορεί να μας προμηθεύσει ένα σημείο σύγκρισης, γιατί το υλικό δεν είναι ποτέ παρά κάτι δεδομένο. Αλλά η μορφή είναι το στοιχείο του ανθρώπινου πνεύματος, είναι η ελευθερία που εκεί λειτουργεί σαν νόμος και ο λόγος που πραγματώνεται. Λοιπόν, σύγκρινε εκείνο τον καιρό με το δικό μας: πού θα δρεις μία κοινότητα; Πού είναι η γέφυρα που θα μας επέτρεπε να δεχτούμε απ' αυτή τη μακρινή χώρα, τόσα υπέροχα πράγματα; Πού πέρασε αυτό το ιερό και ισχυρό πνεύμα που δημιούργησε τις εκκλησίες,

ίδρυσε τα θρησκευτικά τάγματα και όλα αυτά διαμιάς, Αυτό το πνεύμα, που από ένα κεντρικό σημείο υψώθηκε πάνω από τον κόσμο αυτής της εποχής και που υπέταξε τα πάντα στη διάνοιά του και στη δύναμη της πίστης του;

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ

Σε μας τα πάντα συμπυκνώνονται στο πνευματικό, γίναμε φτωχοί για να γίνουμε πλούσιοι.

Παλιός κόσμος.

1) Μοναρχία, Ελλάδα κατόπιν Ρώμη.

Μεσαίωνας

2) Συνταγματική μοναρχία.

Νεότεροι χρόνοι.

3) Δημοκρατία.

ad. 2) Διαφορετικά έθνη - Μία εκκλησία, με έναν πάπα.

ad. 3) Καθολικό εκκλησιαστικό σώμα, ο προτεσταντισμός ως πρόλογος.

Johann Christian Friedrich Hölderlin.

Μετάφραση J. D' Hondt

Pobrecitas!